

Oponentský posudek disertační práce

Michaela Budiman: Nejvýznamnější toradžské rituály a jejich dnešní podoba, 288 stran

Michaela Budiman si za téma své disertační práce zvolila problém, kterému se už delší dobu s plnou intenzitou věnuje - Nejvýznamnější toradžské rituály a jejich dnešní podoba. Pokládám to za krok záslužný, protože i přes vzrůstající zájem je tato oblast ještě relativně velmi málo seriózně prozkoumána. Práce je rozdělena do tří oddílů. V prvním se autorka zabývá pojednáním o východiscích toradžské kultury (52 stran). Druhá - ústřední část je věnována funerálním a svatebním rituálům (84 stran), třetí část je věnována velmi obsažným a informativním rozhovorům s ústředními informanty.

Autorka věnuje zásadní pozornost obzvláště změnám, ke kterým v toradžské společnosti za poslední století došlo, což si vytkla i za cíl své disertační práce, stavěné na základě terénního výzkumu ve sledované oblasti. Velkou pozornost věnuje i významným aspektům původní toradžské víry Aluk Todolo (Alukta) i problematice spojené s pronikáním křesťanství, často v kontraverzi se zvykovým právem (adatem). Kromě odborné literatury vychází autorka i z primárních údajů - z rozhovorů s těmi z místních obyvatel, kteří původní tradice ještě znají, chápou je a dovedou interpretovat. U výborného a podrobného popisu tradičního domu by bylo vhodné doplnit ještě objasněním významu jednotlivých dům zdobících dřevorezbech - nejde zde jenom o barevnou kompozici, ale i o hlubokou symboliku jednotlivých vzorů, srozumitelnou příslušníkům toradžského etnika. Rovněž v partii věnované toradžskému jazyku bych uvítala trochu konkrétnější informace o typologickém i morfologickém plánu toradžštiny.

Druhý oddíl je věnován funerálním a svatebním rituálům, což je ústřední motiv disertační práce. Kladem práce je, že autorka zpracovává danou temetiku na základě osobní účasti při vybraných pohřebních rituálech (např. zaopatření těla po smrti, mumifikace a další, ne vždy libé úkony). Uvedené rozhovory velmi dobře charakterizují i společenský dopad nákladnosti pohřbu. Přínosem práce je i velká pozornost věnovaná změnám v detailech realizace rituálů. Vlivem konverze ke křesťanství, kde rituály původní víry Aluk Todolo jsou v rozporu se

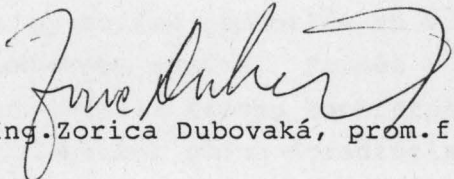
zásadami křesťanskými. (obětování buvolů a další), je tento problém často řešitelný pouze na základě značných kompromisů. Autorka se ve svém výzkumu věnuje hlavně denominaci pentekostalismu, snad právě pro přísnost, s kterou tento směr k původní víře přistupuje. Za velmi důležité pokládám zařazení osmi stran věnovaných muslimům a muslimským obřadům spojeným s úmrtím.

Svatební obřady lze pokládat za vyvážený protiklad k rituálům pohřebním. V minulosti nikdy netvořily podstatnou součást v místní rituální soustavě. Právě na to autorka disertační práce velmi správně poukazuje a tím směrem zaměřila i rozhovory s místními informanty, z čehož vyplývá podstatná modernizace svatebních obřadů.

Třetí část sestává převážně z rozhovorů s hlavním informantem zastávajícím obřadnickou funkci tominaa, zachycuje však částečně i názory katolického konvertity. Autorka si zde všímá i postojů současných Toradžanů k původní víře Aluk Todolo i částečného ostychu se k této víře přiznat. Aby Aluk Todolo bylo legalizováno jako jedno ze státem uznávaných náboženství, bylo ztotožněno s hinduismem. Myslím, že by stálo za samostatnou studií osvětlit argumenty, které toto ztotožnění umožňují.

Pokládám disertační práci Michaely Budiman za velmi zdařilou, splňující veškerá požadovaná kritéria a navrhuji proto, aby byla přijata jako podklad k jednání komise o přiznání titulu Ph.D.

V Praze dne 17.srpna 2008

Ing. Zorica Dubová, prom. fil.